

Miljøverndepartementet
Pb. 8013, Dep.
0030 OSLO

Vår ref.: 509.110/SLH /TH/2010/46
Hamar, 18.05.2010

Høringsuttalelse til Klimakur 2020

Vann- og avløpssektoren har et potensial for utslippsreduksjoner tilsvarende i størrelsesorden 160.000 tonn CO₂-ekvivalenter, men dette er overhodet ikke omtalt i Klimakur 2020. Norsk Vann tilbyr en nærmere dialog med myndighetene om aktuelle tiltak og virkemidler for VA-sektoren i tilknytning til arbeidet med en stortingsmelding om klimapolitikken.

Vi støtter videre behovet for den tilleggsutredningen om biogass som Klif har varslet, for å se på en større del av verdikjeden for biogassproduksjon enn det Klimakur 2020 har gjort. Slam fra avløpsrensplanlegg bør inngå i tilleggsutredningen.

Vi peker dessuten på en del områder som bør bli sterkere fokusert enn det som fremkommer av Klimakur 2020, herunder informasjon som virkemiddel, tiltak for å sikre tilstrekkelig plan- og miljøfaglig kompetanse og tiltak for erfaringsoverføring fra "Fremtidens byer" til andre kommuner.

Vi viser til departementets høringsbrev av 19.02.2010, vedlagt rapporten Klimakur 2020. Rapporten presenterer aktuelle tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser med 15 til 17 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020. Klimakur 2020 er varslet å være et viktig grunnlag i arbeidet med en stortingsmelding om klimapolitikken, som Regjeringen tar sikte på å legge frem høsten 2011.

Norsk Vann*) vil med dette avgi uttalelse til Klimakur 2020.

VA-sektorens bidrag til reduserte klimagassutslipp

Vann- og avløpssektoren (VA-sektoren) er ikke omtalt i rapporten, noe som er forbausende i og med at dette er en viktig samfunnssektor som kan bidra positivt i arbeidet med å nå de norske klimamålene.

VA-sektoren har i dag et uutnyttet potensial for energiproduksjon, energigjenvinning og energisparing. Det dreier seg om ulike typer tiltak som eksempelvis varmepumper på vannstrømmer, strømproduksjon fra trykkreguleringspumper, biogassproduksjon fra avløpsslam, energisparing gjennom temperaturstyring i bygg mv.

Norsk Vann (den gang NORVAR) gjennomførte i 2006-2007 en forstudie om energibruken i VA-sektoren og aktuelle energitiltak, blant annet med støtte fra Enova. Resultatene ble publisert i rapport B8/2007 "Forprosjekt energinettverk i VA-sektoren". Basert på opplysninger fra vann- og avløpsvirksomhetene som deltok i studien, samt tall fra en undersøkelse i Sverige, ble det anslått et energiforbruk i VA-sektoren på om lag 800 GWh/år. Videre ble det estimert et potensial for å hente ut om lag 400 GWh/år fra VA-sektoren, gjennom en målrettet satsing innen reduksjon, produksjon og konvertering av energi. Dette

Norsk Vann BA

Vangsvegen 143, NO-2317 Hamar Telefon: +47 62 55 30 30 Telefax: + 47 62 55 30 31 E-post: post@norsk vann.no
Internett: www.norsk vann.no Organisasjonsnummer: NO 986 273 026 MVA Bankgirokonto: 7162 05 19876

potensialet ble estimert å tilsvare en årlig utslippsreduksjon på 160.000 tonn CO₂-ekvivalenter.

Basert på anbefalingene i forprosjektet, har Norsk Vann arbeidet videre med delprosjekter på energiområdet:

- I samarbeid med Avfall Norge pågår det en satsing for å tilrettelegge for biogassproduksjon bl.a. basert på slam fra avløpsrensaneanlegg, våtorganisk avfall og annet organisk materiale.
- Norsk Vann starter i disse dager opp et energinettverk i VA-sektoren, med sikte på å stimulere vann- og avløpsvirksomhetene til gjennomføring av energiltak (produksjon og besparelse) tilsvarende 50 GWh/år i 2012.

Forslagene i Klimakur 2020 er basert på sektorvise tiltaks- og virkemiddelanalyser for en rekke sektorer, som eksempelvis avfall, landbruk, transport og industri. Det synes å kunne være behov for en tilsvarende utredning for vann- og avløpssektoren, for å finne frem til samfunnsøkonomiske tiltak og hensiktsmessig virkemiddelbruk for å kunne utløse potensialet for utslippsreduksjoner.

Norsk Vann tilbyr på denne bakgrunn en nærmere dialog med myndighetene om aktuelle tiltak og virkemidler innen VA-sektoren, med sikte på at de samfunnsøkonomisk lønnsomme tiltakene med tilhørende virkemiddelbruk kan inngå i en stortingsmelding om klimapolitikken.

Når det gjelder biogass, er vi kjent med at Klif har satt i gang en tilleggsvurdering for biogass gjennom hele verdikjeden, blant annet som drivstoff for transport. Vi støtter behovet for en slik utredning, da Klimakur 2020 ikke i tilstrekkelig grad har belyst det samlede utslippsreduksjonspotensialet gjennom hele verdikjeden ved produksjon av biogass fra våtorganisk avfall, slam og husdyrgjødsel. Vi vil anbefale at slam fra avløpsrensaneanlegg tas med i denne tilleggsutredningen, da dette ikke er inkludert i beregningene i Klimakur 2020.

Generelle kommentarer til Klimakur 2020

Vi har i tillegg enkelte generelle kommentarer og refleksjoner til Klimakur 2020:

Norsk Vann er spesielt opptatt av forholdet mellom virkemidler og gjennomføring. Ansatte i vår bransje møter daglig innbyggerne gjennom levering av våre tjenester. Klimamålene for 2020 er ambisiøse - og skal være det. Etter vårt syn formidler rapporten Klimakur 2020 et realistisk bilde på hvilke store utfordringer vi står foran for å nå målene. I kapittel 4 om virkemidler i norsk klimapolitikk er det listet opp mange økonomiske og juridiske virkemidler. Rapporten er også god på å vise fram økonomiske konsekvenser av ulike tiltak og trekker også opp diskusjonen om bruk av målrettede avgifter kontra et kvotesystem.

Det vi savner i rapporten er en vurdering av hvilke andre tiltak og virkemidler som er nødvendig for å nå de ambisiøse klimamålene i 2020. Holdningsendring og informasjonsarbeid vil etter vårt syn måtte bli en sentral del av arbeidet. Tabell 4-1 på side 18 og 19 i rapporten gir en god oversikt over dagens vedtatte virkemidler og viser tydelig hvor lite vekt det så langt har vært på informasjon og kunnskap som et virkemiddel.

Norsk Vann ønsker dessuten å påpeke at arbeidet med miljøinformasjon må styrkes. Norge mangler en landsdekkende førstelinjetjeneste for miljøinformasjon i dag. Vi står overfor en kapasitetsutfordring både i antall hoder og i kompetanse. Et fåtall av kommunene har i dag en egen stilling for miljøarbeid. Generelt har kommunene også få ansatte innen informasjonsarbeid og på kommunale nettsider er miljøinformasjonen fragmentert og lite tilgjengelig. Andre informasjons- og miljømotivasjonssentre som Grønne inspirasjonssentre og Grønn hverdag finnes stort sett bare i noen av de største byene. Ser vi til Sverige, er de i ferd med å bygge opp en bevisst struktur på og kapasitet for miljøinformasjon som et strategisk virkemiddel, og mange kommuner opererer med klimastrategier og klimasjefer for å markere at klima og miljø har høy prioritet.

Kapasitet er en utfordring i flere henseende. I kapittel 20 om kommunal sektor omtales arealplanlegging som et utslippsreducerende tiltak knyttet til mange sektorer. Tatt i betraktning at det behøves en viss kapasitet av planfagig-, miljøfaglig- og realfaglig kompetanse i arbeidet med å nå klimamålene for 2020, mener vi det er betimelig å påpeke at både statlig og kommunal sektor i dag sliter med å rekruttere slik kompetanse. For vår bransje, vann og avløp, er rekrutteringsutfordringene tilsvarende krevende. Vi går inn i en periode der kompetansebehovene hos kritisk infrastruktur som vann og avløp vil konkurrere med kompetansebehovene kommunal sektor generelt har for å nå klimamålene.

Norsk Vann m.fl. arbeider i dag på en rekke fronter for å styrke utdanningen og rekrutteringen til VA-bransjen, og vi skulle gjerne sett at statlige myndigheter ble en mer aktiv part i arbeidet med å sikre fremtidens kompetanse på miljø- og klimaområdet. Vi vil på denne bakgrunn oppfordre statlige myndigheter til å arbeide for å sikre tilstrekkelig utdanningstilbud på disse områdene samt rekrutteringstiltak for å sikre nødvendig kompetanse i årene som kommer.

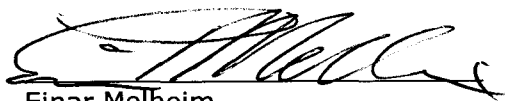
Som et siste innspill til Klimakur 2020, vil vi trekke frem den betydningen "Framtidens byer" kan spille som modeller for andre kommuners klimaarbeid. De 13 kommunene som deltar i "Framtidens byer" satsingen er i full gang med å utrede og iverksette tiltak som vil gi reduserte klimagassutslipp. Det er lagt vekt på erfaringsutveksling mellom disse 13 kommunene, men i mindre grad på utveksling av erfaringer til kommuner utenfor nettverket. Klimakur 2020 drøfter heller ikke dette nærmere som virkemiddel. Norsk Vann tror at synliggjøring og formidling av gode tiltak i foregangskommuner er et av de viktigste virkemidlene for å oppnå ringvirkninger i kommunal sektor. Vi vil anbefale at erfaringsoverføring fra "Framtidens byer" til andre kommuner, gjennom "klimamisjonærer" og liknende, blir inkludert som tiltak i satsingen til "Framtidens byer" så vel som i stortingsmelding om klimapolitikken.

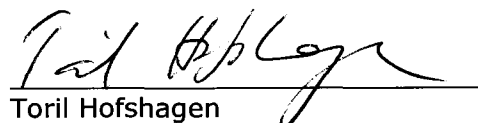
Avsluttende kommentar

Norsk Vann støtter som vist det viktige arbeidet som er igangsatt for at Norge som nasjon skal kunne nå klimamålene i 2020. Vi anerkjenner det viktige grunnlagsarbeidet som er gjort gjennom Klimakur 2020, men påpeker at det også er viktige områder som ikke er belyst i rapporten. Vi håper våre innspill kan bidra konstruktivt i arbeidet med å utforme en mest mulig hensiktsmessig tiltaks- og virkemiddelpakke.

Vi ønsker departementet lykke til i det videre arbeidet med en stortingsmelding om klimapolitikken og tilbyr vår bistand til de utredninger som bør gjøres om aktuelle tiltak og virkemidler innen vann- og avløpssektoren.

Med hilsen
Norsk Vann BA

Einar Melheim
Direktør

Toril Hofshagen

Saksbehandlere: Ketil Kjenseth og Toril Hofshagen

Kopi til: KS Bedrift og Avfall Norge

*) Norsk Vann er en ikke-kommersiell interesseorganisasjon for vann- og avløpssektoren (VA-sektoren). Vi arbeider for å oppfylle visjonen "Rent vann – vår framtid" ved å påvirke til funksjonelle rammevilkår og legge til rette for kunnskapsutvikling og kunnskapsdeling. Norsk Vann eies av kommuner, kommunalt eide VA-selskaper, kommunenes driftassistanser og private andelsvannverk. Våre eiere representerer 340 kommuner og over 90 % av Norges befolkning. Norsk Vann har en samarbeidsavtale med KS.